

Montessori emléksarok avatása

Budapesten, a XI. kerületi Keveháza utcai iskolában a 2007/2008-as tanévtől folyik Montessori-szellemű oktatás-nevelés.

Korábban egy óvoda-iskola átvezető és egy tehetséggondozó program működött intézményünkben, amikor megfogalmazódott a gondolat, hogy egy egységes új arculatot alakítsunk ki, amely mindkét elképzelést magába foglalja. Így találtunk rá a Montessori-pedagógiára. Ismerkedni kezdtünk a módszerrel, és felismertük, hogy olyan értékeket képvisel, ami a mai világban nagyon időszerű, továbbá tartalmazza elképzelésünket, sőt túl is lép azokon. Azóta mindannyian elvégeztük az alaptanfolyamot, és két kollégánk az ELTÉ-n Montessori pedagógusi diplomát szerzett. Nagy fába vágtuk a fejszénket, de öt év távlatából úgy gondoljuk: megérte. Nem is bizonyíthatja ezt más, mint a sok mosolygós, nyugodt, kiegyensúlyozott, önálló, logikus gondolkodású, tette kész, kreatív kisgyermek, akikre büszkék vagyunk.

Azt a tanévet, amikor már minden alsó tagozatos évfolyamon indult Montessori-féle módszerrel tanuló osztályunk, úgy tettük emlékezetessé, hogy egy „Montessori-fát”, egy kis selyemakácot ültettünk az iskolaudvarra. A facsemetét azóta is a gyerekek gondozzák, és az idei tavaszon is izgatottan várjuk, hogy az első rügyek megjelenjenek rajta.

Idén, amikor az első olyan osztályunk felső tagozatos lett, amelyik Montessori-féle módszerrel nevelkedett, elhatároztuk, hogy az iskolában kiállított képeken mutatjuk be az összes így tanuló osztályt. Kiállításunk ötlete később kibővült, és Maria Montessori halálának 60. évfordulója tiszteletére olyan emléksarokká vált, amely bemutatja az ő életét, valamint Méhes Vera, a magyar Montessori mozgalom újraalapítójának munkásságát is képeken, tablókön.

A kiállítás különlegességei azok a bútorok (2 asztal, 6 szék és 2 kis szekrény), valamint azok az eredeti eszközök, melyeket egy 80 évvel ezelőtt működő Montessori óvodában használtak. Az ereklyéket Pór Mátyástól kaptuk, aki a nagynénjétől örökölte azokat, és azért ajándékozta nekünk, mert unokái, Dávid és Bence iskolánk tanulói. A szülők azért választották iskolánkat gyermekeik számára, mert olyan szemléletű intézményt kerestek, ahol fontos a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, valamint elengedhetetlen a gyerekekbe vetett hit, bizalom, emellett fontos a képességfejlesztés és a tapasztalatszerzés is. Később tudatosult bennük, hogy ugyanarra a pedagógiára találtak rá, amelynek korábban családjukban már követője akadt. Ez megerősítette őket abban, hogy jó helyen járnak.

Burchard-Bélaváry Erzsébet, aki a Montessori-pedagógia első legismertebb személyisége volt hazánkban, óvodát és iskolát működtetett Budapesten. Később, miután Amsterdamban egy tanfolyam elvégzése után képesítést szerzett a Montessori-módszerű óvodában való foglalkozásra és tanításra, tanfolyamokat is vezetett, ahol érdeklődő pedagógusoknak adta át az olasz orvosnő, pedagógusnő módszerét. Itt tanult Popper Éva; bizonyítványának Burchard-Bélaváry Erzsébet aláírásával ellátott eredeti példánya kiállításunkon megtekinthető. Popper Éva később óvodát nyitott Budapest VII. kerületében, a Rottenbiller u. 3. szám alatt. Két eredeti fotót is kaptunk ajándékba, amelyeken azok a bútorok és fából készült eszközök láthatók újszerű állapotban, amelyek ma már (80 évesen) kiállításunk értékes darabjai. Ezeket személyesen Popper Éva tervezte és gyártatta le az óvoda számára. Minden darabot eredeti

állapotában őriztünk meg; az üveges szekrénykéék apró állatrajzait is igyekeztünk úgy elkészíteni, amilyenek a korabeli képek mutatják.

Popper Évát munkaszolgálatosként a II. világháborúban elhurcolták. Döme Piroska író így emlékezett: *„A pedagóguscsoport egyik tagjának, Popper Évának óvodája volt a Rottenbiller utcában... Nagyon sokan bíztuk gyerekeink nevelését őreá. Nevelési módszereit és eredményeit kiválónak tartottam... ma is meggyőződésem, hogy kiváló pedagógus volt. Egyszerű, józan és természetes módon vezette az óvodát. Ismerte a szülők körülményeit és nem követelt tőlük többet, mint amennyit nyújtani tudtak. Bátorságra, de nem gátlástalanságra nevelte a rábizott aprónépet.”*

Örülünk annak, hogy ezek az ereklyék iskolánkba kerültek. Popper Éva halála után a fennmaradt óvodai berendezés egy részét szülei, majd testvére, Anna őrizte. Megtudtuk, hogy a bútorok máig használatban voltak: a mi tanítványaink a harmadik generáció, akik ezeken a kis asztalokon-székeken tevékenykedhettek a dédnagymamánál.

Március 14-én ünnepség keretében nyitottuk meg az iskolánk első emeletén így kialakított emléksarkot. A 2. c osztály zenés-táncos megnyitója Montessori pedagógiájának napjainkban is fontos értékeit emelte ki. Az ünnepélyes megnyitóra Pór Mátyást is meghívtuk, aki az ismerős berendezés láttán meghatódva, szeretettel mesélt a gyerekeknek a bútorok történetéről, és a nagynénjéről, aki óvónőként Montessori - szellemben nevelt már 8 évtizeddel ezelőtt. Kifejezte örömét, hogy méltó helyre kerültek ezek a korabeli tárgyak, és elismeréssel szólt az iskolánkban folyó munkáról. Diákjaink érdeklődéssel hallgatták az élményszerű előadást, és biztosak vagyunk benne, hogy más szemmel nézik az aprócska berendezési tárgyakat így, hogy ismerik azok történetét.

Vendégunktől, Pór Mátyástól azt is megtudtuk, hogy édesanyja táncpedagógus, majd a Petőfi Irodalmi Múzeum főmunkatársa volt. Másik nagynénje Pikler Emmi (Mit tud már a baba?) gyermekorvos, unokatestvére pedig Tardos Anna, a szintén híres Lóczi Gyermekotthon vezetője. *„Ezért is vagyok talán jobban kihegyezve a nevelési szemléletekre”-mondta. Nagyon élvezem, hogy a tanító “nénikkel” ilyen jól megtaláltam a hangot.... Minden találkozásnál és a gyerekek (nem csak az unokáim) szemében, viselkedésén érzem a maguk elkötelezettségét, szeretetét a gyerekek nevelésében, ami szerintem egyértelműen meghatározó a gyerekek fejlődésében.”*

Az ünnepségen a tárgyi emlékek és az elhangzott személyes történetek formájában részesei lehettünk a múltnak, mi magunk és osztályképeink képviseltük a jelent, s ez a kontraszt sajátos hangulatot adott az eseménynek. A két idősíki hangsúlyozására a vitrinek egyik részében azok a Montessori – eszközök kerültek kiállításra, melyeket iskolánk tanítói készítettek, a másik részben pedig a '30-as évek óvodájában használt eszközök láthatók, amelyek egyébként jól felismerhetők a korabeli fényképeken.

A nyitóünnep utolsó szakaszában az osztályok egy-egy tanulója megfogalmazta, hogy miért szeret ebbe az iskolába járni. Íme néhány:

„Azért szeretek ebbe az iskolába járni, mert ... játékosan tanulunk. Fel se tűnik. Csak otthon veszi észre az anyukám, hogy milyen okos vagyok! (Gulyás Gábor 4.d)

„Sosem hittem, hogy egy iskola ilyen jó lehet, amíg ide nem kezdtem járni.” (Kont Zsanett 4.d)

Ünnepségünket megtisztelte Stefán Mariann, a Magyarországi Montessori Egyesület elnöke, aki méltatta az iskolánkban folyó kiváló munkát.

Úgy érezzük, hogy a kis emléksarokkal méltó emléket állítottunk Maria Montessori, a folyamatosan megújító, továbbfejlesztő, „építkező” pedagógus tiszteletére, akinek pedagógiai módszere napjainkban is fontos értékekre, képességekre és készségekre hívja fel a figyelmet. Bár napjainkban a társadalmi helyzet nagyon megváltozott, Montessori pedagógiája az új kihívásoknak még szélesebb körben tesz eleget.

Sulák Tünde tanító
Budapest XI. Keveháza Utcai Iskola